

Talousarvio 2024 ja -suunnitelma 2024 - 2027

5421/02.00.00/2023

Aluehallitus 30.11.2023 § 269

Lisätiedot	Talousjohtaja Ismo Rouvinen ismo.rouvinen@siunsote.fi Puh. 013 330 4506
Päätösehdotus	Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi: Aluehallitus esittää liitteenä olevan Talousarviokirjan 2024 hyväksymistä aluevaltuustolle. Kirja sisältää taloussuunnitelman vuosille 2024 – 2027, jossa vuosi 2024 on talousarviovuosi. Hallitus esittää lisäksi valtuustolle, että virkakoneisto valtuutetaan tekemään kirjaan mahdollisia teknisiä korjauksia.
Päätös	Keskustelun kuluessa Osmo Pirhonen teki esityksen, että luku 5.2.2 Lakisääteisyys turvaaminen, Terveys- ja sairaanhoitopalvelut, 6. kappaleeseen lisätään: ”Perusterveydenhuollon alueellista hoitoon pääsyä ja yhteispäivystyksen jonojen purkua helpotetaan, pitämällä Nurmeksen, Lieksan ja Kiteen vastaanottoja auki tarpeen mukaan myös iltaisin ja viikonloppuisin. Hoitoon pääsyn onnistumiseen vaikutetaan myös saattamalla nettisivut ja muut tiedotteet sellaiselle tasolle, jolloin kuka tahansa löytää helposti oman terveysasemansa yhteystiedot ja päivittäiset aukioloajat.” Tapio Hämäläinen kannatti Osmo Pirhosen esitystä. Matti Taponen esitti em. Pirhosen esityksen ’tarpeen mukaan’ ilmaisun korvaamista ilmaisulla ’mahdollisuuksien mukaan’. Eeva-Liisa Auvinen kannatti Taponen esitystä. Puheenjohtaja totesi, että koska oli tehty kaksi esittelijän pohjaesityksestä poikkeavaa esitystä, asiasta tulee äänestää, ja esitti että ensin tulee äänestää kahden, esittelijän ehdotuksesta poikkeavan esityksen kesken, jonka jälkeen äänestetään voittaneen esityksen ja esittelijän pohjaesityksen kesken. Äänestysjärjestys hyväksyttiin. Puheenjohtaja esitti äänestystavaksi seuraavaa: Osmo Pirhosen esitystä kannattavat äänestävät JAA ja Matti Taponen esitystä kannattavat äänestävät EI. Äänestystapa hyväksyttiin. Seuranneessa äänestyksessä annettiin kaksi (2) JAA-ääntä (Hämäläinen, Pirhonen) ja yhdeksän (9) EI-ääntä (Auvinen, Elo, Heinonen, Kaita, Mustonen, Puruskainen-Saarelainen, Reijonen, Taponen, Tirkkonen).

Puheenjohtaja totesi Matti Taposen esityksen voittaneen äänestyksen.

Seuraavaksi äänestettiin esittelijän pohjaehdotuksen ja Matti Taposen esityksen kesken. Puheenjohtaja esitti, että pohjaehdotusta kannattavat äänestävät JAA ja Taposen esitystä kannattavat äänestävät EI. Äänestystapa hyväksyttiin.

Seuranneessa äänestyksessä annettiin viisi (5) JAA-ääntä (Heinonen, Mustonen, Puruskainen-Saarelainen, Reijonen, Tirkkonen) ja kuusi (6) EI-ääntä (Auvinen, Elo, Hämäläinen, Kaita, Pirhonen, Taponen). Puheenjohtaja totesi Matti Taposen esityksen voittaneen äänestyksen, ja tulleen tältä osin hallituksen päätökseksi.

Eero Reijonen esitti, että luku 2.4, Hyvinvointialueen organisaatio ja johtamisjärjestelmä, otsikko 'Palvelutuotannon tuesta ja ohjauksesta vastaavat toimialueet' 1. kappaleen loppuun:

"... ja etenemisestä raportoidaan valtuustolle strategian puolivälin tarkastelun yhteydessä."

Timo Elo kannatti Eero Reijosen tekemää esitystä.

Puheenjohtaja kysyi, voidaanko Eero Reijosen esitys, jota Timo Elo kannatti, hyväksyä yksimielisesti. Hallitus hyväksyi esityksen yksimielisesti.

Eero Reijonen esitti edelleen, että luku 5.2.1 Talouden tavoiteohjelma, Palvelutuotannon kehittämisohjelma 2. kappaleen 2. lauseeksi lisätään:

"Keskeinen osa palvelustrategiaa on palveluverkkouudistus. Palveluverkon käynnistyminen vaatii konkreettisia päätöksiä. Laajan palvelun soteasemia ja kiinteitä toimipisteitä koskevat suunnitelmat tulee esittää hallitukselle helmikuun loppuun mennessä."

Tapio Hämäläinen kannatti Eero Reijosen tekemää esitystä.

Puheenjohtaja kysyi voidaanko Reijosen esitys, jota Tapio Hämäläinen kannatti hyväksyä yksimielisesti. Hallitus hyväksyi esityksen yksimielisesti.

Matti Taponen esitti, että luku 5.2.2 Lakisääteisyys turvaaminen, Perhe- ja sosiaalipalvelut, viimeiseksi kappaleeksi lisätään lause:

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue käynnistää yhdessä Pohjois-Karjalan kuntien ja TE-viranomaisten kanssa kuntouttavan työtoiminnan toimintamallin ja toimintarakenteiden valmistelun.

Timo Elo kannatti Matti Taposen esitystä.

Puheenjohtaja kysyi, voidaanko Taposen esitys, jota Timo Elo kannatti, hyväksyä yksimielisesti. Hallitus hyväksyi esityksen yksimielisesti.

Hilka Tirkkonen esitti, että luku 5.2.2 Lakisääteisyys turvaaminen, Terveys- ja sairaanhoitopalvelut, 7. kappaleeksi lisätään:

”Terveysasemien hoitoon pääsyä tuetaan terveyskeskustyön kiinnostavuutta lääkäreille, hoitotyöntekijöille ja sosiaalialan ammattilaisille keinoina mm. työnkuvien monipuolisuus ja osallistaminen mm laajan palvelun asemien toimintamallien, liikkuvien palveluiden sekä digitalisaation suunnitteluun. Erityisesti ikäihmisten asumispalveluihin suunniteltu "vastuulääkärimalli" joko omana tai ostopalveluna voi osaltaan tukea terveysasemien hoitoon pääsyä.”

Timo Elo kannatti Hilka Tirkkosen esitystä.

Puheenjohtaja kysyi, voidaanko Tirkkosen esittämä muutos, jota Timo Elo kannatti, hyväksyä yksimielisesti. Hallitus hyväksyi esityksen yksimielisesti.

Hilka Tirkkonen esitti edelleen, että luku 5.2.1 Talouden tavoiteohjelma, Palvelutuotannon kehittämishjelma, 2. kappaleen lause ”Palvelujen tuotantotavassa tapahtuvista muutoksista tekee päätökset se toimielin tai viranhaltija, jolle päätösvalta on hallintosäännössä määrätty” poistetaan.

Tapio Hämäläinen kannatti Hilka Tirkkosen tekemää esitystä.

Puheenjohtaja kysyi, voidaanko Tirkkosen esitys, jota Tapio Hämäläinen kannatti, hyväksyä yksimielisesti. Hallitus hyväksyi esityksen yksimielisesti.

Eeva-Liisa Auvinen esitti lukuun 4.7 Talousarvion sitovuus, seuraavan muutoksen:

1. talousarviokirjaan tehdään sitovuuksista taulukko
2. sitovuuksiin tehdään seuraava muutos: Strategisen uudistusohjelman toimeenpano-ohjelmien euromääräiset nettosummat sekä panostukset ja mittarit sitovat hyvinvointialuejohtajaa aluehallitukseen nähden.

Eero Reijonen kannatti Eeva-Liisa Auvisen tekemää esitystä.

Puheenjohtaja kysyi, voidaanko Auvisen esityksen (kohdat 1 ja 2) hyväksyä yksimielisesti. Hallitus hyväksyi esityksen yksimielisesti. (Kappaleen 4.7. teksti on korvattu kohdan 1. taulukolla.)

Puheenjohtaja päätti asian keskustelun ja totesi hallituksen hyväksyneen esittelijän ehdotuksen edellä mainituilla muutoksilla ja lisäyksillä. Hallitus päätti lisäksi yksimielisesti, että 'Talousarviokirja 2024' nimeksi muutetaan 'Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024 – 2027'.

Merkittiin pöytäkirjaan:

* esittelijän eriävän mielipide koskien edellä syntynyttä äänestystulosta, jonka peruste on seuraava:

- Muutoskirjaus on ristiriidassa hyvinvointialueen talouden tasapainottamistavoitteen ja valtiovarainministeriön ohjauksen kanssa vuokratyövoiman käytön vähentämiseksi hyvinvointialueilla.

- * puheenjohtaja Juha Mustonen oli poissa kokouksesta klo 13.53 - 13.57,
- 1. varapuheenjohtaja Matti Taponen toimi puheenjohtajana tämän ajan
- * Jertta Harinen oli poissa kokouksesta klo 14.31 - 15.55 välisen ajan
- * juristi Sakari oli paikalla kokouksessa asiantuntijana klo 13.57 - 15.16
- * talousjohtaja Ismo Rouvinen oli paikalla kokouksessa klo 14.47 - 15.16.

Selostus

Hyvinvointialuelain (611/2021) 115 § mukaisesti aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Lain mukaan taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa. Hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Aluevaltuusto vastaa hyvinvointialueen toiminnasta ja taloudesta, joten juuri valmistunut TA24-kirja on aluevaltuuston toiminnan ja talouden ohjausväline.

Hyvinvointialuelain (611/2021) 6 § mukaan hyvinvointialueen tehtävänä on järjestää sille lailla säädetty tehtävät. Hyvinvointialueen lakisääteisiä tehtäviä ovat toiminnan alkaessa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestäminen. Hyvinvointialue voi hoitaa kaikkien alueensa kuntien kanssa tekemällään sopimuksella hyvinvointialueen hoidettaviksi kunnista siirretyt kuntien vapaaehtoiset tehtävät, joiden hoitamiseen kunnat ovat osoittaneet hyvinvointialueelle rahoituksen ja jotka liittyvät hyvinvointialueen tehtävälleen. Pohjois-Karjalan hyvinvointialue järjestää ympäristöterveydenhuollon tehtävät kuntien puolesta siltä osin kuin kunnat ovat antaneet tehtävät hyvinvointialueen hoidettavaksi.

Hyvinvointialueiden rahoitus perustuu pääosin valtion rahoitukseen sekä osin asiakas- ja käyttömaksuihin. Valtion rahoitus koko maan tasolla kullekin varainhoitovuodelle perustuu hyvinvointialueiden edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin, joita korotetaan vuosittain arvioidulla palvelutarpeen ja kustannustason kasvulla.

Laki hyvinvointialueiden rahoituksesta (617/2021) 3 § mukaan hyvinvointialueille myönnetään valtion rahoitusta hyvinvointialueen asukasmäärän, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarvetta kuvaavien tekijöiden, hyvinvointialueiden olosuhdetekijöiden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimien sekä pelastustoimen riskitekijöiden perusteella.

Talousarvion laatimisen lähtökohtana on ollut Valtiovarainministeriön 10.10.2023 julkaisema laskelma, jonka mukaan Pohjois-Karjalan laskennallinen rahoitus olisi vuonna 2024 n. 844,6 milj. euroa.

Siirtymätasaus kuitenkin pienentää laskennallista rahoitusta n. 64,6 milj. euroa, jolloin vuoden 2024 yleiskatteelliseksi rahoitukseksi muodostuu n. 780,1 milj. euroa. Syyskuun 2023 lopussa valmistuneen THL:n raportin perusteella mm. erikoissairaanhoidon hoitotakuun toteutumisessa Pohjois-Karjalan tilanne on heikentynyt merkittävästi ja organisaationa on välttämätöntä osoittaa lisäpanostuksia hoitoon/palveluihin pääsemisen parantamiseksi. Jotta hoitoon/palveluihin pääsy vuonna 2024 parantuisi olennaisesti, sen on arvioitu tarkoittavan noin 15 milj. euron lisäpanostuksia erikoissairaanhoidossa, ikäihmisten palveluissa, sosiaalipalveluissa sekä pelastustoimessa. Aluehallitus linjasi lokakuussa 2023, että vuosi 2024 valmistellaan 15 milj. euroa alijäämäiseksi.

Hyvinvointialueen toimintatuottojen yhteismäärä on 128,9 milj. euroa ja toimintakulujen yhteismäärä 904,7 milj. euroa. Näin ollen toimintakatteeksi muodostuu -775,8 milj. euroa, joka katetaan valtion 780,1 milj. euron rahoituksella. Strategisesti erittäin tärkeäksi tunnusluvuksi, vuosikatteeksi, muodostuu 1,0 milj. euroa. Poistojen ollessa noin 16,0 milj. euroa tilikausi ensi vuoden talousarviossa on 15 milj. euroa alijäämäinen.

Taloussuunnitelmavuodet 2025–27 on muodostettu siten, että vuoden 2023 ennustettu alijäämä ja vuoden 2024 talousarvion alijäämä tulevat katetuiksi vuoden 2026 loppuun mennessä. Koska vuoden 2024 talousarvion vuosikate on 1,0 milj. euroa, ei vuodelle 2025 ole odotettavissa lainanottovaltuutta. Vuodesta 2026 eteenpäin lainanottovaltuutta olisi taas mahdollista saada.

Valtioneuvosto päätti 1.6.2023 hyvinvointialueiden lainanottovaltuuksista vuodelle 2024. Pohjois-Karjalan hyvinvointialue sai ainoana hyvinvointialueena lainanottovaltuutta vuodelle 2024 yhteensä 139 milj. euroa. Investointiosassa on varattu määrärahat rakentamista, kiinteitä rakenteita, laitteita sekä koneita ja kalustoa varten. Investointien rahoittaminen tapahtuu pääasiassa vieraalla pääomalla. Irtaimen omaisuuden hankinnassa voidaan käyttää myös leasing-rahoitusta. Myönnetystä lainanottovaltuudesta on suunniteltu käytettävän 137,2 milj. euroa. Vuonna 2024 valtuutta käytetään 90,8 milj. euroa (n. 66 %) ja myöhemmin valmistuviin investointeihin käytettäväksi jää 46,4 milj. euroa (n. 34 %). Vuosille 2025–2027 on suunniteltu investointeja ja investointeja vastaavia sopimuksia yhteensä 130 milj. euroa. Aluevaltuusto on käsitellyt ja hyväksynyt ministeriöihin toimitetun 2024–27 investointisuunnitelman kokouksessaan 5.10.2023. STM on puolestaan ilmoittanut ministeriöihin lähetetyn Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen investointisuunnitelman alustavasta hyväksymisestä 21.11.2023. Virallinen hyväksyntä on STM:n mukaan tulossa TA-kirjan valmistumisen jälkeen.

Talousarviossa on huomioitu hyvinvointialuelain 27 §:n mukainen valtuustoryhmien tuki saman suuruisena kuin aluevaltuusto päätti §89/14.12.2022 siitä vuodelle 2023: 2.500 euroa per valtuutettu, yhteensä 147.500 euroa. Liitteenä myös em. päätöksessä valtuuston hyväksymät ohjeet valtuustoryhmien tukemiseksi, joihin ei esitetä muutosta.

Aluevaltuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutumista seurataan osavuosikatsausten yhteydessä ja arvioidaan tilinpäätöksessä.

Talousarvioehdotusta on käsitelty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnassa 11.5.2023 § 30 ja 16.11.2023 § 73, tulevaisuuslautakunnassa 22.11.2023 § 105, turvallisuuden ja varautumisen lautakunnassa 16.11.2023 § 77, lapsi- ja perheasiainneuvostossa 22.11.2023 § 72, nuorisovaltuustossa 22.11.2023 § 92, vammaisneuvostossa 20.11.2023 § 68 sekä vanhusneuvostossa 21.11.2023 § 84.

Hyvinvointialueen Talousarviokirja 2024, joka sisältää taloussuunnitelman vuosille 2024 – 2027, on asian liitteenä.